

VRIJWILLIGERSORGANISATIE BUS
BURGERKRACHT UIT SAMENWERKING
CONTACTADRES via E-mail: info@debus.nl
INFORMATIE OVER BUS: www.debus.nl

Tegenspraak in Nederland staat onder druk, waarschuwt College voor de Rechten van de Mens

Stigmatisering van maatschappelijke organisaties kan een eerste stap zijn op weg naar het inperken van hun maatschappelijke ruimte. Daardoor verminderen de mogelijkheden voor organisaties om kritiek te uiten op de overheid. Hiervoor waarschuwt het College voor de Rechten van de Mens.

Het College beschrijft in deze rapportage een aantal zorgelijke signalen. Bijvoorbeeld het verbieden van demonstraties en het brengen van huisbezoeken aan demonstranten. Of het inperken van de ruimte voor consultaties over wetgeving en beleid. Daarnaast neemt stigmatiserend taalgebruik van politici over maatschappelijke organisaties toe. Dit wordt soms ook zichtbaar in de naamgeving van wetgeving.

Zo werd de naam van het wetsvoorstel 'Wet transparantie maatschappelijke organisaties' (Wtmo) veranderd in 'Wet transparantie en tegengaan ondermijning door maatschappelijke organisaties'. Hierdoor ontstaat een negatief beeld van maatschappelijke organisaties in het algemeen. 'Uit ontwikkelingen in andere landen blijkt dat dit soort stigmatisering een allereerste stap kan zijn die het vervolgens gemakkelijker maakt om maatregelen aan te nemen die de maatschappelijke ruimte schaden.'

Veel bevoegdheden burgemeesters en OM:

Het wetsvoorstel biedt veel discretionaire bevoegdheid aan burgemeesters, OM en andere overheidsinstanties. Ze mogen donateursgegevens opvragen en delen en een last onder dwangsom opleggen. 'Door deze ruime discretionaire bevoegdheden te creëren voor burgemeesters ontstaat het risico op willekeurige, discriminerende en politiek gedreven besluiten.' Bovendien is onduidelijk of maatschappelijke organisaties inzage kunnen krijgen in de reden voor een informatieverzoek. En of ze hier bezwaar tegen kunnen maken.

Vrijheid van betoging onder druk:

Bij de regulering en handhaving van demonstraties spelen gemeenten, en vooral burgemeesters, een centrale rol. De burgemeester kan een demonstratie faciliteren, beperken, verplaatsen of, in bijzondere gevallen, verbieden. Een demonstratie mag nooit verboden worden op basis van de inhoud ervan.

In de praktijk gaan gemeenten op verschillende manieren met deze bevoegdheden om. Sommige gemeenten faciliteren vooral, terwijl andere restrictiever zijn. In 2024 pakte de politie demonstranten op om ze ergens anders weer vrij te laten ('bestuurlijke verplaatsingen'). 'Dat is oneigenlijk gebruik van het strafrecht. Vrijheidsontneming moet altijd een wettelijke grondslag hebben.' Daarnaast werden er demonstraties verboden zonder transparante belangenafweging.

Inzet politie bij demonstraties:

De politie heeft als taak om demonstranten te beschermen, en tegelijkertijd de openbare orde te handhaven. Het overgrote deel van de demonstraties verloopt vreedzaam. Maar toch zijn er zijn signalen van repressieve en preventieve maatregelen die de demonstratieruimte onder druk zetten. Zo zijn demonstranten geconfronteerd met huisbezoeken door de politie, een identificatieplicht of gesprekken die leken op verhoren. Deze handelingen worden ervaren als intimiderend.

Tijdens demonstraties wordt er ook steeds vaker gebruik gemaakt van camera's, drones en mobiele observatieteam. Daarbij gebruikt de politie ook gezichtsherkenningstechnologieën. En sociale media wordt gebruikt om informatie te verzamelen over de deelname aan protesten. 'Als mensen bang zijn herkend te worden tijdens een vreedzame demonstratie en hier negatieve gevolgen van vrezen te ondervinden, kan dit mensen ontmoedigen hun recht op vrijheid van betoging uit te oefenen.'

Oproep: behoud de tegenspraak in Nederland:

Er wordt nog steeds effectieve tegenspraak georganiseerd in Nederland. Maar de maatschappelijke ruimte neemt af, concludeert het College. Ontwikkelingen in wetgeving, beleid en communicatie kunnen ertoe

leiden dat individuen en organisaties minder snel van zich laten horen, of op minder manieren. ‘Terwijl het maatschappelijk debat, inclusief alternatieve visies, een essentieel onderdeel vormt van de democratische rechtstaat.’

■ De vrijwilligersorganisatie Burgerkracht Uit Samenwerking (BUS) merkt op:

We kennen in Nederland een aantal rechten die we als samenleving zeker in stand moeten houden.

Stakingsrecht, demonstratierecht en recht om op te komen voor vrijheid van meningsuitingen.

Dit is een groot goed wat zeker in stand dient te blijven en niet aan getornd mag worden.

Uiteraard zijn er ook regels en wetten, die duidelijk maken hoever de vrijheden hierin kunnen gaan waar ieder zich ook aan dient te houden. Dat geldt ook voor overheden en politie.

Daar we de laatste tijd een verharding zien in de samenleving. Een verharding die niet zomaar uit de lucht komt vallen. Maar geweld kan nimmer worden getolereerd laatst staan goedgekeurd.

We zijn duidelijk dat er in de samenleving het nodige speelt als het gaat om recht hebben op iets en onrecht wat wordt aangedaan. Kijk naar de schandalen veroorzaakt door de landelijke politiek, toeslagenaffaire, gevolgen van gaswinning in Groningen, Drenthe en noorden van het land, ellen lange wachtlijsten om in aanmerking te komen voor een geschikte, passende woning t.g.v. falend huisvestingsbeleid en de gevolgen die mensen ondervinden als men een beroep doet op Uitvoeringsorganisaties die hun zaken niet op orde hebben en daardoor de klanten gedupeerd worden zonder dat zij aanspraak kunnen maken op hun rechten. Neen, het moet snel anders en de verantwoordelijke moeten hierin aan de samenleving duidelijk maken dat zij gaan werken aan verbeteringen als het gaat om beleid en uitvoering. Zolang dit niet gebeurt zal er onvrede blijven onder de bevolking want zij ondervinden dagelijks de gevolgen van falend beleid.

Kunnen wij u ergens mee van dienst zijn b.v.:

Over de inhoud van het bericht of andere zaken op het terrein van informatie verstrekken, het geven van adviezen of hulpverlening bij opstellen van brieven, bemiddeling of begeleiding op terreinen van:

Uitkeringen, regelingen, voorzieningen, werk en inkomen, wonen, zorg, ouderenbelangen, armoede, schulden etc., dan bieden dat bieden wij u **geheel kosteloos** aan.

Wij als belangenorganisatie hebben meer als 25 jaar ervaring in de sociaal maatschappelijke dienstverlening.

Mail uw vragen, verzoeken naar: info@debus.nl. Wij dragen zorg voor een reactie mail binnen 24 uur.

Om meer over ons te willen weten verwijzen wij u graag onze website: www.debus.nl

Opgemaakt en gepubliceerd: 23 september 2025

Bronvermelding: Gemeente.NU / BUS

Uitgegeven door: Vrijwilligersorganisatie Burgerkracht Uit Samenwerking (BUS)